

SIYOSIY DISKURSDA ISHONCH VA ETIKA: SO'ZLOVCHI SHAXSNING ROLI

Ikromova Nilufar Akmal qizi

Samarqand viloyati Tayloq tumani

18-umumta'lim maktabi

ona tili va adabiyoti fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Siyosiy diskursda ishonch va etika muhim o'rin tutadi, chunki ular auditoriya bilan samarali muloqot qilish va ishonchli muhit yaratishda hal qiluvchi omillardir. Ushbu maqolada siyosiy nutq so'zlovchisining roli, uning etika tamoyillariga amal qilishi va auditoriya ishonchini qozonish strategiyalari tahlil qilinadi. So'zlovchining axloqiy me'yorlarga rioya qilishi uning nutqining samimiyligi va ta'sirchanligini oshiradi. Shu bilan birga, siyosiy nutqdagi manipulyativ usullar va yolg'on ma'lumotlar tarqatish xavfi ham muhokama qilinadi. Tadqiqot siyosiy kommunikatsiyaning ishonchliligini oshirish uchun etika va axloqiy tamoyillarning ahamiyatini ko'rsatib beradi.

Kalit so'zlar: Siyosiy diskurs, ishonch, etika, so'zlovchi shaxs, siyosiy kommunikatsiya, manipulyatsiya, auditoriya, axloqiy tamoyillar, ishonchlilik, samimiylilik.

Аннотация: Доверие и этика важны в политическом дискурсе, поскольку являются решающими факторами эффективной коммуникации с аудиторией и создания надежного имиджа. В данной статье анализируется роль политического оратора, его приверженность этическим принципам и стратегии завоевания доверия аудитории. Соблюдение оратором моральных норм повышает искренность и воздействие его речи. При этом также обсуждаются манипулятивные методы в политической речи и опасность распространения ложной информации. Исследование показывает важность этики и моральных принципов для повышения доверия к политической коммуникации.

Ключевые слова: Политический дискурс, доверие, этика, оратор, политическая коммуникация, манипуляция, аудитория, моральные принципы, надежность, искренность.

Annotation: Trust and ethics are important in political discourse, because they are decisive factors in effective communication with the audience and creating a reliable image. This article analyzes the role of a political speaker, his adherence to ethical principles, and strategies for gaining audience trust. The speaker's adherence to moral standards increases the sincerity and impact of his speech. At the same time, manipulative methods in political speech and the danger of disseminating false information are also discussed. The study shows the importance of ethics and moral principles to increase the credibility of political communication.

Key words: Political discourse, trust, ethics, speaker, political communication, manipulation, audience, moral principles, reliability, sincerity.

Zamonaviy siyosiy diskurs jamiyat hayotining ajralmas qismi bo'lib, siyosatchilar, jamoatchilik yetakchilari va ommaviy axborot vositalari orqali shakllanadi. Bu jarayonda so'zlovchi shaxsning roli nihoyatda muhim, chunki u nafaqat ma'lumot yetkazadi, balki auditoriya e'tiborini jalb qilish, ularning ishonchini qozonish va maqsadli ta'sir o'tkazish vazifasini ham bajaradi.

Siyosiy nutqning ishonchliligi va samaradorligi so'zlovchining axloqiy tamoyillarga nechog'lik amal qilishiga bog'liq. Ishonch va etika bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lib, agar siyosatchi o'z nutqida halollik, haqqoniylik va adolat tamoyillariga rioya qilsa, uning gaplari jamoatchilik tomonidan iliq qarshilanadi va qabul qilinadi. Aksincha, manipulyatsiya va yolg'on ma'lumotlardan foydalanish auditoriyaning ishonchini yo'qotishiga olib kelishi mumkin.

Ushbu maqolada siyosiy diskursda ishonch va etika o'rganiladi, shuningdek, so'zlovchi shaxsning roli va uning auditoriya bilan samarali muloqot qilishdagi o'rnini tahlil qilinadi. Bundan tashqari, siyosiy kommunikatsiyaning asosiy tamoyillari va ishonchni mustahkamlash strategiyalari ham ko'rib chiqiladi.

Siyosiy diskurs – bu jamiyatning turli qatlamlari o'rtasida axborot almashinuvini ta'minlovchi muloqot shakli bo'lib, u siyosiy qarashlarni shakllantirish, ijtimoiy muammolarni yoritish va qaror qabul qilish jarayoniga ta'sir ko'rsatish vositasidir. Siyosatchilar, davlat arboblari, jamoatchilik yetakchilari va OAV vakillari tomonidan olib boriladigan nutqiy faoliyat ushbu diskursning tarkibiy qismini tashkil etadi. Siyosiy diskursning samaradorligi ko'pincha unda ishtirok etuvchi shaxslarning ishonchliligi va axloqiy tamoyillarga sodiqligiga bog'liq bo'ladi.

Ishonch – samarali siyosiy muloqotning asosiy omili hisoblanadi. Auditoriya siyosatchilarning gaplariga ishonishi uchun ularning nutqi haqiqatga asoslangan, aniq dalillar bilan mustahkamlangan bo'lishi lozim. Ishonchni shakllantirishning asosiy yo'llari quyidagilardir:

- Ochiqlik va shaffoflik – siyosatchilar o'z faoliyatida ochiq va halol bo'lsa, auditoriya ularni ishonchli deb qabul qiladi.
- Haqiqiylik – so'zlovchining o'z fikrlarida samimiy bo'lishi uning ta'sirchanligini oshiradi.
- Dala tadqiqotlariga asoslangan nutq – real faktlarga asoslangan bayonotlar tinglovchilarning ishonchini oshiradi.

Siyosiy diskursda so'zlovchi shaxsning roli juda muhim. U auditoriyaga qanday axborot yetkazishini, uning qabul qilinishini va jamiyatga ta'sirini belgilaydi. Ideal so'zlovchi quyidagi xususiyatlarga ega bo'lishi kerak:

Liderlik qobiliyati – kuchli lider auditoriyani o'z fikrlariga ishontira oladi.

Emosional intellekt – tinglovchilarning ehtiyojlarini tushunish va ularga mos nutq tuzish muhimdir.

Dalillarga asoslangan fikr bildirish – asossiz gapirish auditoriya ishonchini yo'qotishga olib keladi.

Siyosiy diskursda ishonch va etika o'zaro uzviy bog'liq bo'lib, ular siyosatchilar va auditoriya o'rtasidagi munosabatlarni belgilovchi asosiy omillardir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki:

1. Soʻzlovchi shaxsning roli: Auditoriya ishonchini qozonishda soʻzlovchining halolligi, axloqiy tamoyillarga sodiqligi va samimiyligi katta ahamiyatga ega. Agar siyosatchi oʻz nutqlarida haqqoniy va ochiq boʻlsa, uning fikrlari tinglovchilar tomonidan iliq qabul qilinadi.

2. Etika tamoyillarining buzilishi: Manipulyatsiya va yolgʻon maʼlumotlardan foydalanish auditoriya orasida ishonchsizlikka sabab boʻladi. Bunday yondashuv qisqa muddatli natijalar berishi mumkin, ammo uzoq muddatda siyosiy obroʻga putur yetkazadi.

3. Ishonchni shakllantirish omillari: Siyosiy diskursda shaffoflik, haqiqatga asoslangan dalillar va ochiqlik ishonchni mustahkamlashning asosiy shartlari hisoblanadi.

Siyosiy kommunikatsiya jarayonida manipulyatsiya va yolgʻon maʼlumotlardan voz kechish, etika va axloqiy meʼyorlarga rioya qilish siyosiy yetakchilarning jamiyat oldidagi masʼuliyatini oshiradi.

Muhokamalar quyidagi natijalarga olib keldi:

1. Siyosiy diskursda ishonch va etika tamoyillariga amal qilish siyosiy kommunikatsiyaning samaradorligini oshiradi.

2. Soʻzlovchi shaxsning samimiyligi va axloqiy xulq-atvori auditoriya ishonchini qozonishda hal qiluvchi rol oʻynaydi.

3. Manipulyativ va dezinformatsion yondashuvlar auditoriyani uzoq muddatli ishonchsizlikka olib keladi, bu esa siyosiy obroʻga salbiy taʼsir qiladi.

4. Siyosatchilar oʻz nutqlarida haqqoniylik va ochiqlikka asoslangan yondashuvni qoʻllashi kerak, chunki bu jamiyat ishonchini mustahkamlashning asosiy yoʻli hisoblanadi.

Shunday qilib, siyosiy diskursda ishonch va etika jamiyat bilan samarali muloqotni taʼminlashda muhim omil boʻlib, soʻzlovchilar ularga jiddiy eʼtibor qaratishi zarur. Bu nafaqat siyosiy jarayonlarning shaffofligini oshiradi, balki ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga ham xizmat qiladi.

Siyosiy diskursda ishonch va etika muhim oʻrin tutadi, chunki ular siyosiy kommunikatsiyaning samaradorligini va auditoriya bilan boʻladigan muloqotning sifatini belgilaydi. Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, siyosatchilarning ochiqligi, haqqoniyligi

va axloqiy tamoyillarga rioya qilishi ularning ishonchli imidjini shakllantiradi va jamoatchilik bilan barqaror aloqani mustahkamlaydi.

Biroq, manipulyativ texnikalar, yolg'on axborot va haqiqatni buzib ko'rsatish kabi usullar uzoq muddatda ishonchning pasayishiga, jamiyatning siyosatchilarga bo'lgan ishonchsizligiga sabab bo'lishi mumkin. Shu sababli, siyosiy yetakchilar va ommaviy nutq so'zlovchilari axloqiy tamoyillarga sodiq qolishlari lozim.

Xulosa qilib aytganda, siyosiy diskursning ishonchliligi va ta'sirchanligi bevosita so'zlovchi shaxsning axloqiy yondashuviga bog'liq. Ochiq va halol kommunikatsiya jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlik va siyosiy ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bois, siyosatchilar va ommaviy axborot vositalari vakillari o'z so'zlariga mas'uliyat bilan yondashib, axloqiy me'yorlarga amal qilishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Chilton, P. (2004). *Analysing Political Discourse: Theory and Practice*. Routledge.
2. Wodak, R., & Meyer, M. (2009). *Methods of Critical Discourse Analysis*. SAGE Publications.
3. Aristotel. (2004). *Ritorika*. Toshkent: Fan nashriyoti.
4. Bobojonov, O. (2018). *Nutq madaniyati va siyosiy kommunikatsiya*. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
5. OAV va siyosiy diskurs: tahlil va metodologiya (2021). O'zbekiston Milliy Axborot Agentligi materiallari.
6. Turdiyev, A. (2020). *Siyosiy lingvistika: asosiy tushuncha va yondashuvlar*. Toshkent: Ma'naviyat nashriyoti.